

Dannelsen af en klasse-ID

1. Introduktion

I forbindelse med projektet Matched Educational Data skal der etableres et nyt lærer-elev register, der kan bruges til at belyse relationen mellem lærere og elever fra folkeskole til ungdomsuddannelse.

Dette register vil gøre det muligt at sammenkoble elever på klasseniveau samt at koble undervisere og elever på konkrete lektioner i folkeskolen. Således vil registret kunne bruges som udgangspunkt for undersøgelser af, hvilke karakteristika som har betydning for elevernes læring, præstation og trivsel samt elevernes videre færd i uddannelsessystemet. Dette vil potentielt kunne skabe ny viden omkring betydningen af skoleklassers sammensætning, klassekammerater, undervisernes linjefagskompetencer og meget mere, som vil kunne bruges til at forbedre udbyttet af elevernes uddannelsesforløb.

For at det kommende register kan bruges til sådanne undersøgelser, er det dog essentielt, at der dannes en klasse-ID variabel, som gør det muligt at følge, hvilken klasse en given elev har fulgt gennem sit uddannelsesforløb.

Formålet med dette dokument er at beskrive, hvordan denne klasse-ID variabel er dannet og hvilke overvejelser, som ligger til grund herfor.

2. Datagrundlag

Dannelsen af en klasse-ID variabel er foretaget på baggrund af oplysninger fra grundskoleregistret, som er et supplerende register til elevregistret. Grundskoleregistret indeholder fra skoleåret 2007 og frem oplysninger om:

- TAAR: Markering af det år, som oplysningerne refererer til
- PNR: Elev-ident
- SKL_VFRA: Starttidspunkt på uddannelsen
- UDD: Elevens igangværende uddannelseskode
- UDEL: Elevens klassesetrin
- INSTNR: Institutionsnummer
- KL_BETEGNELSE: Navnet på elevens klasse, fx 5B eller Mælkevejen
- KL_TYPE: Koden for klassetypen, fx årgangsoptaget normalklasse
- MODT: Hvorvidt eleven er modtagerklasseelev
- DANSK_2_SP: Hvorvidt eleven modtager undervisning med dansk som 2. sprog
- SPC_ART: Henvisningsårsagen til, at eleven modtager specialundervisning
- SPC_OMFANG: Omfanget af specialundervisning (minimum 9 timer)
- SPC_START: Specialundervisningens starttidspunkt
- SPC-SLUT: Specialundervisningens sluttidspunkt

Populationen i grundskoleregistret er den samme, som findes i elevregistret og er opgjort pr. 1. oktober. Oplysningerne om specialundervisning dækker hele skoleåret. Registrene opdateres én gang årligt.

Klasse-ID variabelen omfatter normalklasser (både fuldt årgangsdelte og ikke årgangsdelte normalklasser), specialklasser og klasser for ældre tosprogede elever fra folkeskolens børnehaveklasser til og med 10. klassetrin. De elever, som ikke får tildelt en klasse-ID, er elever i ungdomsskoler, specialskoler og dagbehandlingshjem mv.

3. Definition af en klasse

I forbindelse med dannelsen af klasse-ID variabelen er følgende definition på en klasse blevet valgt:

En klasse er en gruppe af elever i folkeskolens 0. til 10. klasse, som et givet år er registreret med samme institutionsnummer, klassetrin og klassebetegnelse¹. Hver klasse tildeles et særskilt klasse-ID. Såfremt minimum 75 pct. af eleverne i en given klasse er registreret med samme institutionsnummer, klassetrin og klassebetegnelse det efterfølgende skoleår – og minimum 75 pct. af eleverne i klassen har været registreret med samme institutionsnummer, klassetrin og klassebetegnelse skoleåret før - vil det oprettede klasse-ID fortsætte uforandret.

Ovenstående definition er valgt på baggrund af en analyse af data, som har belyst konsekvenserne af valget af en specifik procentsats i forhold til, hvor længe en typisk klasse i givet fald eksisterer samt hvor mange forskellige klasse-ID'er, der derfor vil blive dannet.

Forud for den deskriptive analyse af data blev forskningslitteraturen omkring betydningen af skoleklasser systematisk gennemgået med henblik på at kortlægge, hvordan man tidligere har defineret klasser i longitudinelle undersøgelser, som har fulgt den samme gruppe af elever henover tid.

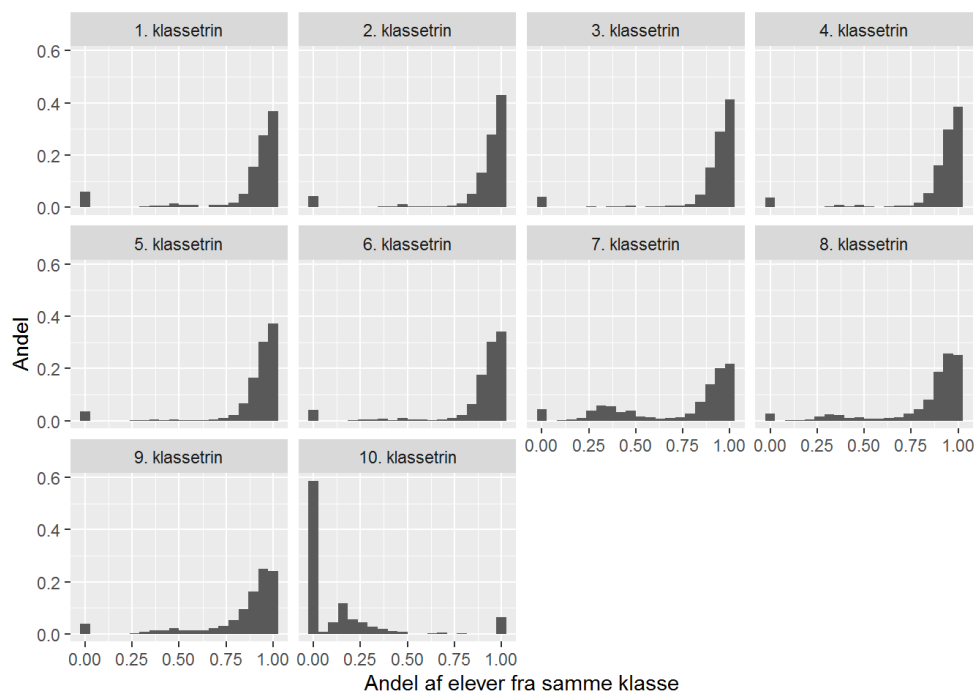
Denne systematiske gennemgang påpegede imidlertid - foruden en knaphed på longitudinelle undersøgelser af skoleklasser på mere end ét skoleårs varighed - at stabilitetskriteriet for, hvornår en given klasse kan antages at udgøre den samme enhed generelt er vilkårligt valgt.

3.1 Normalklasser

I perioden 2007-2018 gik 97 pct. af folkeskolens elever i en normalklasse. I nedenstående figur 1 ses det, at størstedelen af folkeskolens normalklasser i 2009 på et givent klassetrin bestod af minimum 75 pct. elever, som var registreret med samme institutionsnummer, klassetrin og klassebetegnelse skoleåret før.

Figur 1. Andel af elever, som er fortsat i samme klasse fra skoleåret før, fordelt på klassetrin. Folkeskolens normalklasser år 2009.

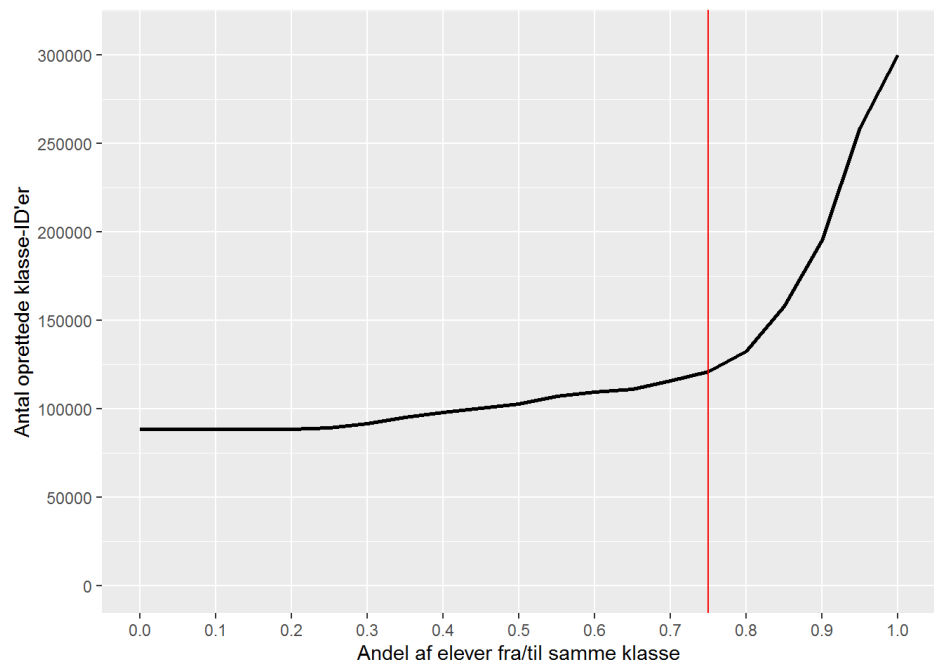
¹ Elever i ikke-årgangsdelte normalklasser inddeles også efter klassetrin, og hvert klassetrin behandles som en særskilt klasse.

Andelen af elever, som er fortsat i samme klasse fra skoleåret før, er stort set det samme på 1. - 6. klassetrin. I overgangen fra 6. til 7. klassetrin sker der et fald, som dels skyldes, at nogle skoler kun fortsætter til og med 6. klassetrin, dels skyldes nogle skoler blander eleverne, når de rykker fra 6. til 7. klasse. I overgangen fra 7. til 8. klassetrin og fra 8. til 9. klassetrin er der en del elever, som tager på efterskole. Fra 9. til 10. klassetrin er der dels mange elever, som forlader grundskolen, dels foregår 10. klasse ofte på særlige 10. klassecentre, hvor alle eleverne i en kommune samles.

I nedenstående figur 2 ses det, hvordan antallet af klasse-ID'er, som oprettes afhænger af den valgte minimumsgrænse for, hvor stor en andel af eleverne, som skal fortsætte til og komme fra samme klasse.

Figur 2. Antal oprettede klasse-ID'er i forhold til den valgte minimumsgrænse for andelen af elever, som fortsætter til og kommer fra samme klasse. Folkeskolens normalklasser 2007-2018.

Antallet af oprettede klasse-ID'er stiger svagt fra 0 til 75 pct. Herefter begynder antallet af bevarede klasser at falde - særlig kraftigt efter 80 pct., hvorved antallet af oprettede klasse-ID'er stiger kraftigt.

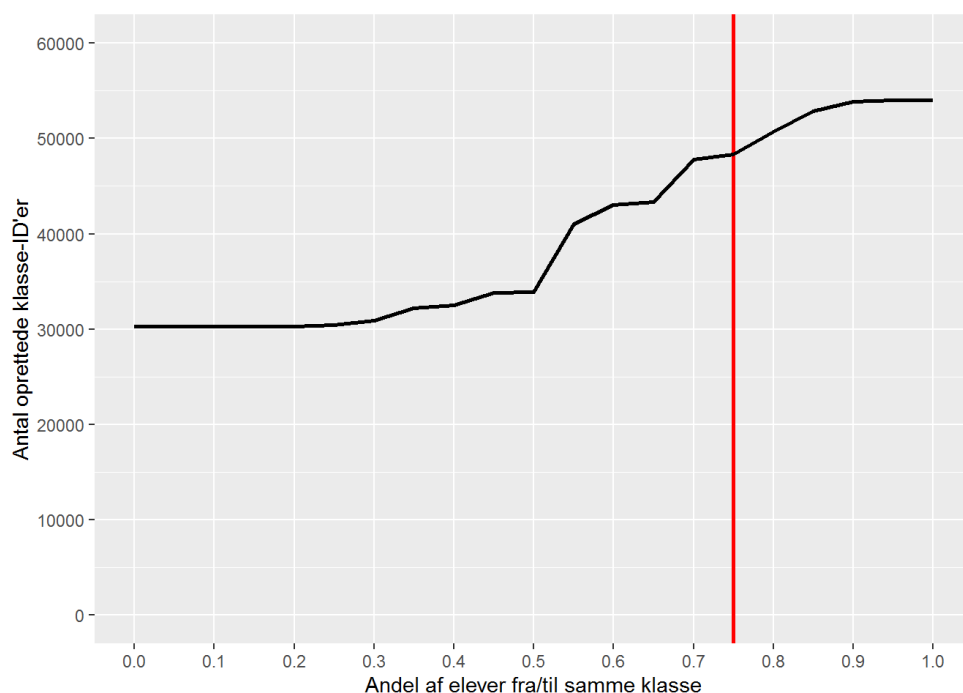
3.2 Specialklasser

I perioden 2007-2018 gik 3 pct. af folkeskolens elever i specialklasser, mens klasser for ældre tosprogede elever udgjorde mindre end 0,1 pct.

I nedenstående figur 3 ses det, hvordan antallet af klasse-ID'er, som oprettes for specialklasser og klasser for ældre tosprogede elever afhænger af den valgte minimumsgrænse for, hvor stor en andel af eleverne, som skal fortsætte til og komme fra samme klasse.

Specialklasser er typisk små klasser med 1-10 elever, og til- og afgang fra disse klasser vil derfor have større betydning for, hvorvidt klasse-ID'et bevares. Antallet af oprettede klasse-ID'er stiger svagt fra 0 til 50 pct. Herefter begynder antallet af bevarede klasser at falde, hvorved antallet af oprettede klasse-ID'er stiger kraftigt. Specialklasserne er således langt mindre stabile end normalklasserne.

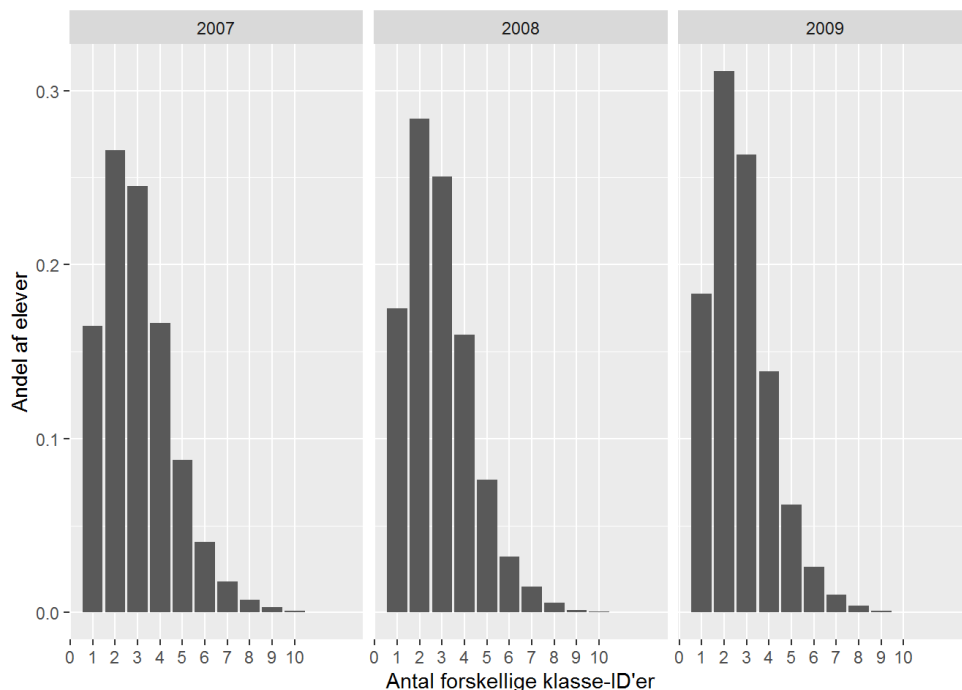
Figur 3. Antal oprettede klasse-ID'er i forhold til den valgte minimumsgrænse for andelen af elever, som fortsætter til og kommer fra samme klasse. Folkeskolens specialklasser og klasser for ældre tosprogede elever 2007-2018.

4. Antal klasse-ID'er

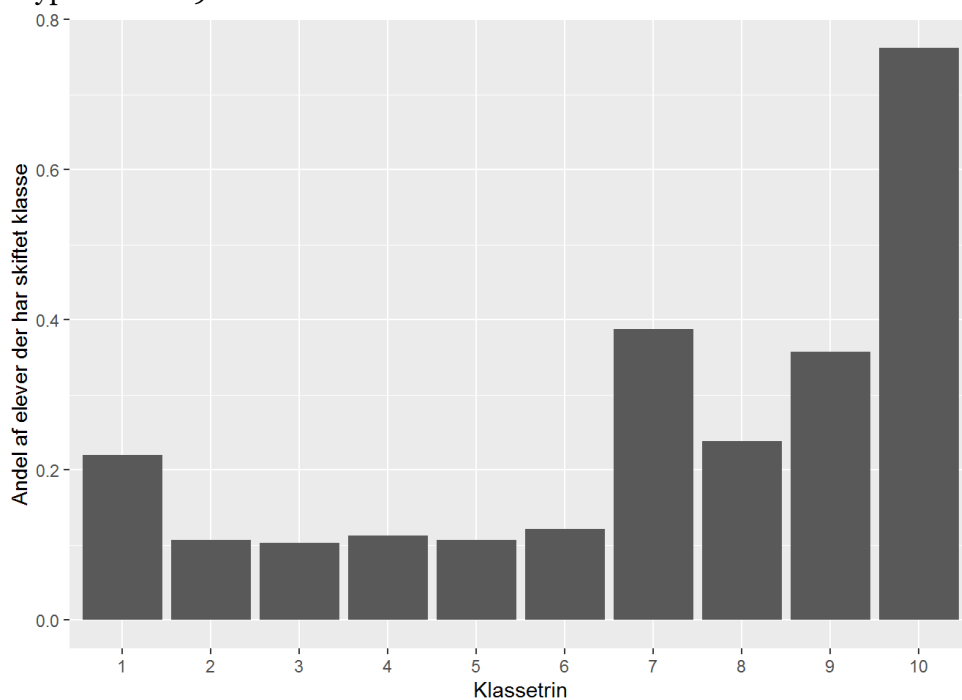
Med udgangspunkt i den valgte definition af en klasse, hvor minimum 75 pct. af eleverne skal være fortsat til og komme fra samme klasse for, at det pågældende klasse-ID bevares, ses der i figur 4 nedenfor en opgørelse af antallet af klasse-ID'er for elever, som er påbegyndt 0. klasse i hhv. 2007, 2008 og 2009. For disse elever er det muligt at følge hele deres folkeskoleforløb, og billedet er nogenlunde konsistent for de tre årgange. De fleste elever har således to klasse-ID'er i løbet af deres skoleforløb. Der er dog også en betydelig del, som har tre eller flere.

Figur 4. Andel af elever med et givent antal klasse-ID'er blandt de, som er påbegyndt o. klasse i 2007, 2008 eller 2009. Alle klassetyper.

Som det ses i figur 5 nedenfor, sker der flest klasseskift fra 7. til 10. klassetrin, hvor klasser bliver blandet, og nogle elever starter på efterskole eller 10. klassecentre, jf. afsnit 3. I 2009 skiftede næsten 80 pct. af eleverne klasse fra 9. klassetrin til 10. klassetrin.

Figur 5. Andel af elever, som har skiftet klasse-ID fra forrige skoleår. Alle klassetyper. År 2009.

5. Klassestørrelser

I perioden 2007 til 2018 eksisterede der klasser med en klassestørrelse i omfanget 1 til ca. 300 elever.

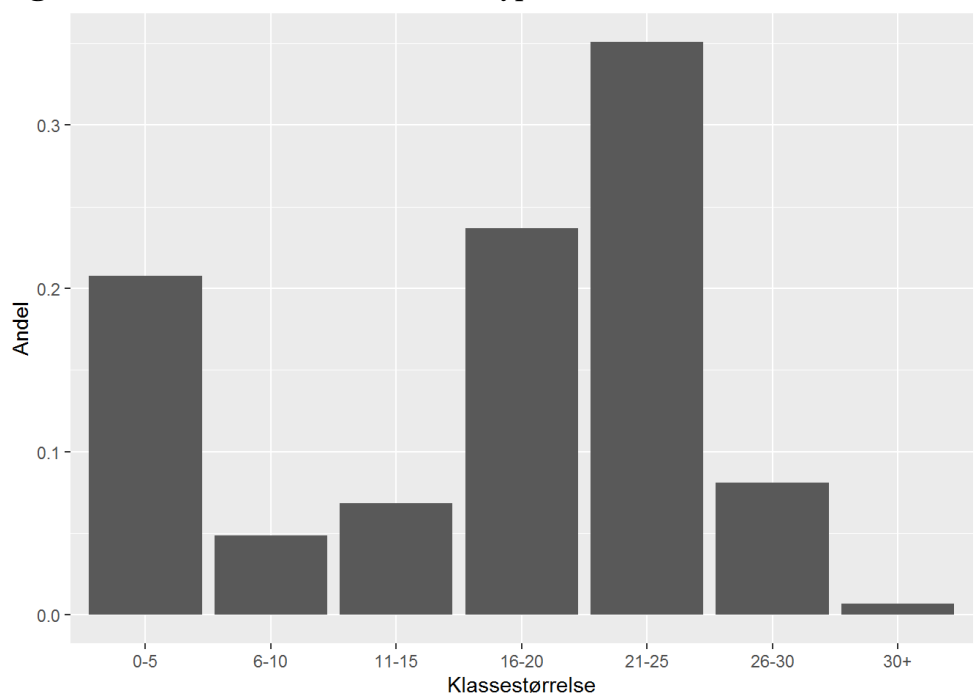
Ifølge folkeskoleloven må der gå op til 28 elever i en klasse fra 0. til 9. klassetrin. Årsagen til, at der alligevel findes klasser med flere elever er fx:

- Nogle skoler samler registreringsmæssigt flere klasser under samme klassebetegnelse for at gøre det nemmere at kommunikere via skoleintra. I undervisningssammenhænge er eleverne dog placeret i særskilte klasser.
- Nogle skoler venter med at navngive 0. klasserne, indtil de er endeligt sammensat, og derfor er samtlige elever på 0. klassetrin registreringsmæssigt samlet i en enkelt klasse.
- Det har været muligt at søge om undtagelse fra loftet på 28 elever.

Årsagen til, at der findes klasser med meget få elever er fx:

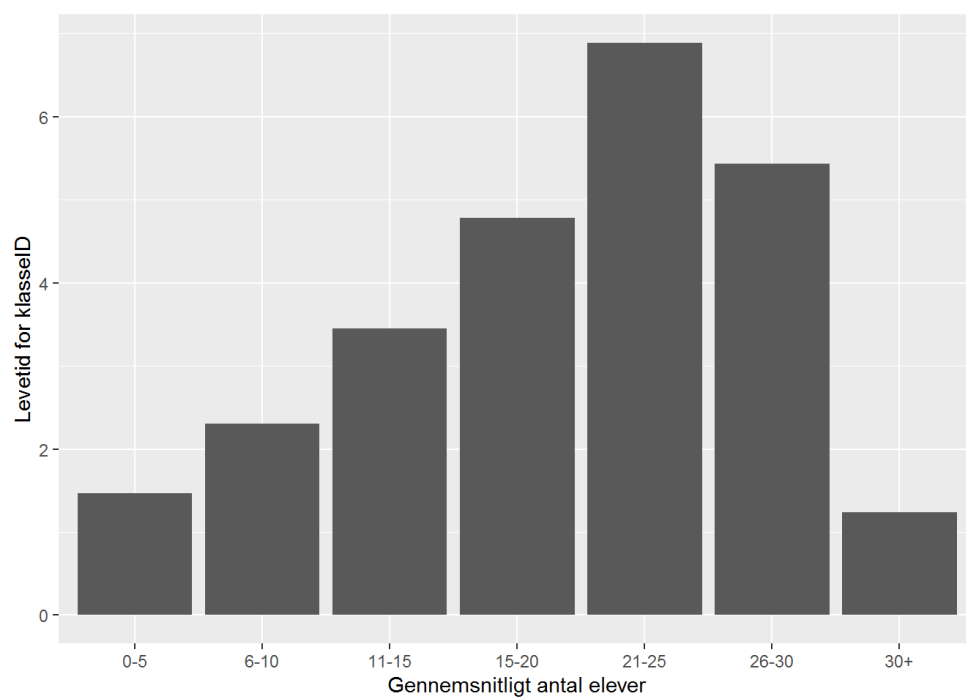
- Specialklasser
- Landsbyskoler med få elever.
- Børn som undervises hjemme og bliver registreret som en særskilt klasse.
- Ikke-årgangsdelte klasser, hvor elever i forbindelse med dannelsen af klasse-ID variabelen bliver inddelt i særskilte klasser alt efter klassetrin.

Figur 6. Klassestørrelser for alle klassetyper 2007-2018.

Af figur 6 fremgår det, at omkring 21 pct. af alle de klasser, som eksisterede i perioden 2007-2018, havde 0-5 elever. I 0,7 pct. af klasserne var der 30 elever eller flere. Som tidligere nævnt er det særligt specialklasserne, som har få elever, og de udgjorde i periode 2007-2018 75 pct. af klasserne med højst 5 elever.

Figur 7. Levetiden i år for klasse-ID'er med 0. klasse i 2009, fordelt på den gennemsnitlige klassestørrelse på klasse-ID'er. Alle klasstyper.

Levetiden for en klasse-ID afhænger af klassestørrelsen og er mindst for de små og de største klasser, hvilket fremgår af ovenstående figur 6, der viser levetiden for alle de klasse-ID'er som blev dannet for 0. klasser i 2009.